

POLA ESPERANTISTO

Monata Gazeto por propagando de Esperanto

ESPERANTYSTA POLSKI

Miesięcznik poświęcony sprawie Języka Międzynarodowego

Aprilo 1911.

WARSZAWA—VARSOVIO.

Jaro IV (vi) — Nro 4 (49)

En Ago — venko nia!

Zwycięstwo Esperanta.

Aczkolwiek byliśmy głęboko przekonani o bogactwie i wypróbowanej tylekrotnie giętkości Esperanta, to bądź co bądź z pewnym niepokojem wyczekiwaliśmy rezultatu jego niebezpiecznych zapasów z sześciu potężnymi rywalami. Esperanto stanął bowiem do konkursu języków, urządzonego przez redakcję czasopisma „Excelsior“, wielkiej ilustracji codziennej, na którą Paryż zdobył się od niedawna.

Chodziło o wykazanie, który z języków pozwala na najwłerniejsze oddanie delikatnych odcieni języka francuskiego tak, iż odwrotne tłumaczenie z przekładu na język francuski, odtworzy najlepiej styl oryginału.

Konkurs urządzono w następujący sposób: Specjalnie ułożony przez p. A. Hermant'a trudny tekst francuski, poddyktowano sześciu biegłym tłumaczom: angielskiemu, niemieckiemu, włoskiemu, hiszpańskiemu, rosyjskiemu i esperanciemu. Tłumaczenia te oddano następnie sześciu innym tłumaczom, którzy przelożyli je napowrót na język francuski. Gdy komisja, złożona z autora oryginału, oraz pp. Aleksandra Hepp i Tristan Bernarda, porównała pierwowzór z tekstami rekonstruowanymi z tłumaczeń, w tej decydującej chwili okazało się, że tłumaczenie Esperanta było niemal identyczne z oryginałem. Drugim już z rzędu, także

bardzo bliskim do oryginału, był przekład z włoskiego. Następnie szedł przekład z hiszpańskiego z kilku grubszymi usterkami, potym dopiero z angielskiego, a najwadliwszą i najmniej podobną do oryginału była rekonstrukcja z tłumaczenia niemieckiego.

Zwycięstwo Esperanta w takim rekordzie jest dlań faktem wielkiej doniosłości, gdyż dowodzi, że język ten, aczkolwiek sztuczny, może doskonale, z całą precyzją i subtelnością, oddawać to wszystko, co myśl ludzka w językach naturalnych tak przerozmaicie wyraża.

Rezultat konkursu ogłoszono podczas artystycznego poranku wokalnomozykalnego, w sali teatru „Femina“.

Dramaturg francuski Tristan Bernard zapoznał tłumnie zebraną publiczność z wynikami konkursu i świetną mową o Esperancie porwał zebranych, jedyną dla sprawy języka pomocniczego wielu nowych przyjaciół.

Sądzymy, że konkurs podobny odbyć się powinien także u nas, na podstawie języka polskiego, z którego przetłumaczono już tyle arcydzieł na Esperanto. Rezultat takiego konkursu zaświadczyłby przynajmniej równie pochlebnie o wierności tych przekładów, gdyż jak wiadomo, Esperanto, co do swej składni, wzoruje się na polszczyźnie.

Zamknęłoby to raz na zawsze usta

zoilom naszej prasy, którzy nie przepuszczają żadnej sposobności, by nie ukłóć Esperanta żądłem swej złośliwej ignorancji. Gdy n. p. prasa nasza podała niedawno wiadomość o przekładzie powieści Orzeszkowej „Marta“ z Esperanta na język japoński, „Goniec“ opatrzył swą notatkę przypiskiem: „Ładnie musi wyglądać piękny

styl Orzeszkowej po przejściu przez żargon esperancki“. Jeśli nam autor tej cytaty odłoni swą przyłbicę, to gdy podobny konkurs przyjdzie w Warszawie do skutku, zaprosimy go chętnie do komisji konkursowej. Może wtedy przekona się, że nie należy wydawać sądu o rzeczach, których się nie zna.
A. G.

Opinie o Esperancie.

(Ciąg dalszy)

Bellan, Prezydent Rady Muncypalnej m. Paryża:

„Przedewszystkiem jako język handlowy, Esperanto wydaje mi się niezaprzeczenie pożytecznym dla handlowca i przemysłowca. Przy powszechnem użyciu, Esperanto znacznie rozszerzy rynki handlowe. Dzięki owemu magicznemu „passe partout“ człowiek ze swojemi interesami przeniknie aż do krajów, gdzie zbyt specjalne narzecza nastęrczają trudności przy porozumiewaniu się.

Może zrobią mi zarzut, że zapatruję

się na to że zbyt praktycznego punktu widzenia. Zapewne, ale to już wina wieku, w którym żyjemy. W stosunkach państwowych czy ogólnych — czyż strona praktyczna nie przeważa? Dyplomacja współczesna jest właściwie dyplomacją interesów. Stwierdzają to liczne traktaty t. zw. komercyjne, zawarte ostatnimi czasy.

Ponieważ Esperanto sprzyja wzajemnemu zbliżeniu się narodów, przeto słusznie możemy go uważać nie jedynie za środek do transakcji handlowych, ale za narzędzie pokoju i zgody ludów“.

la Fragmento.

Ku ideałom naszym, ku gwiazdom naszym, ku sprawiedliwości i wolności płyniemy po morzu burz, raf i odmętów pełnem.

A statek nasz z drzewa krzyżowego zbudowany, żagiel ma od miłości purpurowy i wiosła z wierności niezłomnej ukute. Daremnie huczają burze, wznoszą się ostre rafa, szaleją odmęty...

Na statku naszym, z młotami czynu w dłoniach, z oczyma na gwiazdy obróconemi, ku ideałom naszym, ku gwiazdom naszym, ku sprawiedliwości i wolności dopłyniemy. *E. Orzeszkowa.*

Al idealoj niaj, al steloj niaj, al justo kaj libero ni naĝas tra la maro de tempestoj, rafoj kaj akvoturnoj plena.

Kaj la ŝipo nia el kruca ligno konstruita, velon havas de l' amo purpuran kaj remilojn el fidelo nerompebla forĝitajn. Vane tondras tempestoj, elakviĝas akraj rafoj, furiozas akvoturnoj...

Sur la ŝipo nia, kun marteloj de l'ago en manoj, kun okuloj al steloj turnitaj, al idealoj niaj, al steloj niaj, al justo kaj libero ni alnaĝos. *M.*

Czyni każdy w swem kółku, co każe duch boży — a całość sama się złoży.

Entuziasmo.

Unu el inter miaj konatuloj rakontis al mi hieraŭ en la kafejo, kio sekvas:

„Mi estis reveninta antaŭ-hieraŭ domon, el kancelario, tre laca kaj nervincitita. Sur sojlo jam atendis min mia edzino kun feliĉ-rideto sur lipoj. Nur ŝin ekrigardinte, mi rememoris, ke ĉi-tage estas ŝia naskiĝfesto kaj ke ŝi verŝajne ektrovis jam sur sia skribotableto, ĉiujn donacojn, kiujn mi por ŝi aĉetis kaj matene kuŝigis tie, antaŭ kiam ŝi vekigis.

— Ho, mia ora, bona, anĝela edzeto — ŝi komencis ŝian paroladon — mia kara, aminda paĉjo, kateto, mia bela, dolĉa zorganto kaj bonfarulo, alvenis al sia edzineteto — kaj la edzineteto jam scias ĉion, ŝi jam vidis ĉiujn belajojn, kiujn la kara edzeto por ŝi aĉetis kaj bele, belege ŝi dankas lin tutkore.

Post ĉi-tiuj vortoj, la edzino jetis sin sur mian kolon kaj komencis min kisi. Ni eniris internen kaj mia edzino daŭrigis:

— Ĉar nun mi jam vidas, kian trezoron, kian juvelon mi havas, kian paradizan, nekomapreblan edzon! kaj nun hodiaŭ mi vidas, kiel malbona, sendankema mi estas, kiel mi ne sciis cin dece ŝati kaj estimi, je kiuj malplezuroj mi cin riskigis, farante al ci maldolĉajn riproĉojn pro ia ajn bagatelo, pro ia malfruiĝo aŭ alia malgravajo. Mi juras al vi, mia karegulo, ke tio neniam reokazos, ke de nun tio ŝanĝiĝos kaj kiom da fojoj mi ekrigardos tiun-ĉi belegan ringon, tiun belforman monujon, tiujn ravantajn orelingojn kaj mirindan ventumilon, mi rememoros ĉiam mian anĝelbonan edzeton, al kiu mi de nun neniam kaŭzos malagrablajojn; tion, mia karulo, mi juras al ci solene.

Ĉar mi ne estas malbona, mia amato; eĉ kiel ci scias, mi estas tre bona, sed mi havas tiun malsaĝan kutimon, ke mi ĉagrenas kaj incitiĝas pro ia ajn sensignifajo, ke mi tuj perdas bonhumoron kaj egalpezon, ĉiufoje, kiam

io al mi ne plaĉas aŭ kiam ci ekkondutas malkonvene. Kaj ci, mia plejkara, kvankam ci estas vera anĝelo, ci havas tamen ciajn malperfektajojn, kiuj min iafoje malĝojigas kaj eĉ indignigas. Konfesu, ke tia malfrua revenado vespera domon ne povas ja plaĉi al edzino, ĉar homo ordema tute ne eliras vespere, aŭ, se li estas devigata foriri, li revenas frue, por ke la edzino ne supozu ion plej malindan.

Mi scias cetere, ke tia ofta malfruiĝado devas havi sian malbonan kaŭzon. la interna voĉo tion al mi diras, kaj mi ne lasos ĝin al mi elpersvadi. Silentu! Ne provu sin pravigi, ĉar mi konas bone ciajn malsaĝajn ekskuzojn. Ne pensu, ke ci min konvinkos, ĉar mi scias, kion mi devas pri ci opinii kaj neniu senkulpiĝo min trompos. Ci konsideras, ke mi estas tiel malsprita kaj cin kredos.

Simpledire, ci estas nekorektebla kaj ne plibonigos cin mia ploro nek lamento. Certel! Ĉu cin interesas mia ĉagreno! La edzino ĉagreniĝis ĝis morto, ci agos ĉiam same! Mi konas cin bone, mi scias, kia homo ci estas. Sed — tio finiĝos! De hodiaŭa tago ĉio aliĝos. Mi forlasas cin kaj revenas al patrinjo. Mi ne povas tion toleri plue. Kun tirano mi ne povas kaj ne volas vivi plue. Tio jam estas troe. Ci elserĉu por ci ian alian virinon kaj lasu min en paco!

Ho, mi malfeliĉa! Ho!... ho!... ho!...

Katanjo, kunkaku miajn vestaĵojn. Mi forveturas por ĉiam! Ho, mi malfeliĉa!“

Kaj post tiuj vortoj, ŝi eksplodas per histeria, spazma ploro, poste ŝi eksaltas kaj ĉiujn donacojn ŝi jetas kontraŭ min.

— Tenu ĝin! Mi ne bezonas viajn abomenaĵojn!

Nu, kaj kion vi diros, sinjoro, pri tiu afero?

El pola originalo de Klewe, tradukis

Helena Hempel.

La Modo.

Monologo de diablo. Fragmento el rakonto de W. Kosiakiewicz.

— — — La diablo eklevis ŝultrojn.
— ...Celo?!.. La celoj de l' Modo estas miaj celoj, infano mia. Kaj ĉar vi traktas min, kiel mi vidas, sen malico, do mi diros al vi sincere, ĉar kial kaŝi, ke akciojn de infero oni jam de longe ĉesus trakti *al pari*, se ilian kurson ne subtenadus tiaj respektindaj domoj kiel „Maison de Mode“ aŭ aliaj „Chic parisien“. Kara mia lekanteto, la Modo estas plej afekta, plej subtila, plej perversa kaj plej aroganta speco de mensogo. Ĝi ŝanĝas en virino ĉion: ŝian figuron, haŭtkoloron, formon de kapo, formon de piedo, mankojn de ŝia plastiko, ŝian aĝon, ŝian psikologion en fine.

La Modo interbatalas kun vero sur ĉiu colo de ĉi-tiu historia tereno de l' batalo, kiu sin nomas — virineco. Ĝi interbatalas kun Belo ankoraŭ pli efike — ĉarma mia floreto — ĉar ĝi degradas kaj malaltigas belecon tie, kie ĝi ekzistas, kaj tie, kie ĝi forestas, — la Modo ekzaltigas la homaron kaj altrudas al ĝi Malbelon. Mi amas la Modon!

Mi amas la Modon, do mi amas vin, ho, dolĉa, ĉar vi tiel bone servas al la Modo. Mi rimarkis, ke viaj vestaĵoj estas ne sufiĉe multekostaj. Mi rimarkis, ke

virinoj honestaj, volantaj esti bone vestitaj, ne sufiĉe rapide ruinigas siajn edzojn. Ke virinoj neonestaj, kiujn devas vestigi du viroj, estas tro fidelaj al siaj amantoj. Ke eĉ virinoj, vestigitaj de kompanioj de viroj, ne elvokas ĉe aliaj virinoj, sufiĉe pasiajn modecajn dezirojn.

Mi estas tre sincera por vi, kiel vi vidas, ĉar vi estas ĝentila. Kaj tial mi intencas krei novan modon: ornami belajn kostumojn per veraj brilantoj. Se vi trovus nur kvin imitantinojn — ho, bel-eta, tio sufiĉos por elvoki en la urbo modecan furion, plej bone ruinigantan virtecon de virinoj kaj bonstaton de familioj. Tiuj, kiuj ne havus monon por tia freneza fantazio farus multajn neblajojn, nur por sin vesti en tian robon, kian mi volis doni al vi senpage. Kaj se vi, vi plej eminenta manekeno de l' mondo, surportus ĉi-tiun robon en salonoj de l' klubo, ĉirkaŭmontrus en valso, faldus kaj disfaldus ĝin en kontredanco, trairus en ĝi ŝtuparon kaj se vi montrus, kiel ĝi malkovras tion, kion ĝi kovras kaj maskas tion, kio estas videbla — kia frenezo survenus la mondon virinan?...

— — — — —
Trad. M. Ĉ.

FLUGILOJ — SKRZYDŁA.

E. Ŝvedez.

Iafoje ŝajnis al mi, ke ĉe homo elkreskas flugiloj... fortaj, potencaj, mevaj flugiloj. Flugiloj, kiuj levas lin alte, alte super la tero, forportas lin en bluajn, diafanajn ond-ojn de la etero. Ili portas lin for de la mal-ĝojoj de l' vivo, ili transportas lin en ravan luman mondon de revoj, mondon de fantazio, kie regas juna ĉarma Espero.

Ili portas lin al steloj, al suno, al nuboj — fortaj, potencaj flugiloj, sciantaj nek laciĝon, nek dubojn...

Feliĉa estas homo, ĉe kiu ili elkreskas... Tiuj ĉi flugiloj estas — la Amo.

Trad. Georgo Deŝkin (Rusujo).

Czasami zdaje mi się, że człowiekowi wyrastają skrzydła... Silne, potężne skrzydła mewy. Skrzydła, co wznoszą go wzwyż, nad ziemię, niosą w błękitne, przejrzyste fale eteru. Na nich ucieka człowiek od smutków życia, przenosi się do krainy marzeń, fantazji, gdzie panuje wiecznie młoda Nadszpieja.

Skrzydła te unoszą go do gwiazd, do słońca, do chmur — silne, potężne skrzydła, które nie znają ani zmęczenia, ani zwątpienia...

Szczęśliwym jest człowiek, któremu one wyrastają... A skrzydła te — to Miłość. M.

Papero kaj ĝia apliko.

Jam de longe oni ne fabrikas paperon sole el malnovaj ĉifonajoj. Nuntempe ĉifonoj estas uzataj por produktado de plibonspeca papero, ekz. letera aŭ banka; papero ordinara por libroj kaj gazetoj estas produktata el ligna maso kaj kelkaj ĝiaj specoj el pajlo aŭ el kotono.

Paperprodukta industrio progresis tre rapide de tempo, kiam anĵi trovis manieron prepari paperan mason el ligno, kio tre malaltigis kostojn de produktado. Kelkaj ciferoj donos al ni ĝustan ideon de tiu ĉi industrio.

Germanujo produktas ĉiujare 261 milionojn da pudoj de papero (multe el pajlo), Anglujo — 126 milionojn, Aŭstrio — 97 milionojn, Ameriko — okupanta la unuan lokon, produktas 630 milionojn da pudoj de papero.

Grandegaj kvantoj! Sed postulo de papero kreskas ĉiam kaj ĉiutage pli-grandiĝas ĝia apliko al plej diversaj celoj. Nur malgranda parto de ĉi-tiuj milionoj da pudoj estas destinita por presejoj, la resto estas uzata por fabrikado de multaj objektoj kaj anstataŭas antaŭe uzataj materialoj: lignon, ŝtonojn, oston, feron kaj eĉ ŝtalon.

En Ameriko ekzistas trotuaroj el speciala papera maso. Unu el Chicagaj fabrikoj preparas paperajn vestojn, kiuj trovis aplikon en multaj hospitaloj, ĉar la vestoj estas pli higienaj ol tolaj kaj post uzo oni povas ilin forbruligi. Paperaj naztukoj estas konataj en ĉiuj landoj kaj rekomendataj de kuracistoj kiel pli higienaj ol tolaj aŭ kotonaj.

En Filadelfio ekzistas fabriko de paperaj boteloj.

En pasinta jaro papero estis uzita por fabrikado de hufumoj. La rezultato estis tre kontentiga. Hufumoj el papera maso estas pli malpezaj kaj pli longedaŭraj ol feraj kaj, frapante pavim- on, ili kaŭzas malpli da bruoj. Ankaŭ ili estas pli oportunaj por ĉevaloj, ĉar oni alligas ilin al hufoj ne per najlo sed per speciala gluajo. Malgraŭ ilia oportuneco ili ankoraŭ ne trovis aplikon en Eŭropo.

Germanaj inĝenieroj kuniginte paperan mason kun kruda silko kaj ŝtalaj fadenoj, ricevis novan materialon malpezan, nebruleman, akvoŝirman, elastan, rezistantan premon, uzeblan kiel materialo por konstruo de ŝipoj (eĉ militaj), aŭtomobiloj, pavimado de stratoj kaj por multaj objektoj produktataj nune el metaloj aŭ ŝtono.

Nuntempe ekzistas domoj el papero. Delonge ili jam estas konataj en Hinojo aŭ Japanujo, kie papero havas pli vastan aplikon ol ĉe ni.

Papero estas sendube materialo de estonteco. Paper-industrio foruzas ĉiujare grandajn spacojn de arbaroj, kies ĝi estas la plej granda malamiko. De ĉi-tiu flanko minacas al ĝi danĝero! Kiam mankos arbaroj — ankaŭ mankos papero.

Antaŭzorgante tion, ĥemikiistoj kaj teknikistoj serĉas manierojn de anstataŭigo de ligno per aliaj materialoj.

Averto.

Vi opinias: alta staro
Vin levas super aliulojn?
Sur svarmon de la formikaro
Ekturni volu la okulojn:

Jen iras da formikoj strio...
Egala — nia vojo tera;
Do ne ŝajniĝu duondio,
Dum vermo estas vi mizera.

Scienco kaj vivo.

SUR LA ONDOJ DE L' VIVO.

Kanibalismo en Afriko. Laŭ lastaj sciigoj de Afrikaj ekspedicioj, hommanĝado en norda Kameruno ĉe tieaj sovaĝuloj floras en organizita formo. Homo ludas tie rolon de besto antaŭdestinita por buĉado. En Kameruno homon oni grasigas kaj bonstataj homoj, regalante respektajn gastojn, mortigas homon por formanĝo, kiel oni faras ĉe ni kun kortbirdoj.

Poŝto en Ĥinujo Malgraŭ tio, ke en Ĥinujo ekzistas poŝtaj oficejoj, precipe en grandaj urboj, dissendado de leteroj, gazetoj kaj sendaĵoj ankoraŭ ne atingis eŭropan gradon de poŝtaj aranĝoj.

Poŝtistoj en Ĥinujo — estas nekompareble maldiligentaj kaj senzorgaj homoj. Tie ekzistas netolerebla koruptado. Ofte por poŝta marko oficisto postulas kvaroblan prezon. Sendaĵojn oni ne akceptas pli frue, ol sendanto rekompencos laboron de oficisto. Poŝta oficejo estas kvazaŭ ia bazaro plenbrua: tio devenas de marĉando inter la publiko kaj oficistoj, kiuj postulas tro grandan prezon por poŝtaj operacioj. Poŝtaj kestoj, tiaj kiel ĉe ni — ne ekzistas. Sur urba placo oni starigas stangon kaj alnajas al ĝi ladan poŝon. Ĉiuj leteroj kuŝas ĉirkaŭe sur tabulo, kaj ĉiu preteriranto povas serĉi leteron por si.

Plej riĉaj homoj en la mondo. La plej riĉa homo estas amerikano Rockefeller, al kiu apartenas preskaŭ ĉiuj amerikaj fervojoj. Lia jara profito egalas 98,185,000 rubloj. Post li sekvas „petrola reĝo“ Morgan, kun jara enspezo 90 milionoj da rubloj. Eŭropa bankisto Rotschild ricevas ĉiutage nur 48 miloj da rubloj.

FAJRETOJ DE LA SCIENCO.

Sukero kiel nutriga produkto. La lastatempaj esploroj kaj pruvoj montris kun evidenteco, ke sukero ludas tre gravan rolon, kiel nutriga produkto. Ĝi precipe servas por formigo de muskolaj ĉelajoj. Tial homoj, laborantaj fizike

kaj ankaŭ infanoj devas uzi en manĝaĵoj nutran kvanton da sukero. Nutrigon de sukero ankaŭ pravas eksperimentoj kun bestoj. Al ĉevaloj veturigantaj omnibusojn, aŭ multpezajn ŝarĝojn, oni ofte donas sukeron kaj tiamaniere subtenas iliajn fortojn. Al germanaj soldatoj dum lacigaj marŝoj oni ankaŭ donas multe da sukero.

Tial dolĉajn manĝaĵojn kaj konfitaĵojn oni ne devas konsideri kiel frandaĵoj, ĉar ili devas esti necesa parto de nutraĵoj. Nuntempe konsumo de la sukero egalas meze en Okcidenta Eŭropo 25 funtojn jare por unu homo, sed homo por utilo povas manĝi 1 ĝis 2 funtojn ĉiutage.

Franca fiziologo Monot trovas, ke oni devas tre rekomendi uzon de la sukero — escepte okazoj kiam ĝi estas malutila — kiel tre bonan rimedon por restarigo de forto.

Laŭ vortoj de Monot — 200 gramoj da sukero, almiksita al manĝaĵo de paciento, sufiĉas por pligrandigi lian forton de 6 ĝis 30%. Monot konsilas antaŭ tagmanĝo formanĝi peceton da sukero. Pruvo konstatas, ke en daŭro de 8 horoj paciento, manĝinta 250 gramojn da sukero, pligrandigis sian forton je 36%.

DIVERSAĴOJ.
Oraŭ urbo. En Meksiko sur la limo de Usono troviĝas urbo Gwanahuata, eble, ke plej eksterordinara en la mondo. En ĉi-tiu urbo muroj, stratoj, fontanoj estas faritaj el... oro. La urbo estas konstruita antaŭ du jarcentoj kaj por ĝia konstruo oni uzis ŝtonojn elrompitaĵojn en or-minejoj. Tiam oni ankoraŭ ne sciis bone eligi oron el ŝtonoj. Sed nun pro nuntempaj manieroj de liemia eligado de oro, la ŝtonoj el kiuj estas konstruita urbo, prezentas grandegan valoron. Kiam dum konstruo de fervojo oni devis ruinigi kelkajn domojn, iliaj posedantoj ricevis por muroj de siaj domoj po 60,000 rublojn.

Pezo de hirundoj. Unu hirundo havas pezon de 10 gramoj. Sekve por unu funto oni devas preni 41 hirundojn.

Kronika. — Kroniko.

Varsovio. 27-an de Marto en salono de „Urania“ okazis jara kunveno de Pola Esperantista Societo. Partoprenis kunvenon ĉirkaŭ 40 personoj. La kunvenon honorigis per sia ĉeesto nia kara Majstro, Honora Prezidanto de la Societo, D-ro Ludwik Zamenhof kun sia estimata edzino. La kunvenon malfermis vicprezidanto s-ro Red. Leo Belmont. Kiel kondukanto de kunveno estis elektita honora membro de la Societo s-ro Grabowski, kiel protokolanto — s-ro D-ro Nauman.

Gisnuna sekretario de la Societo s-ro St. Czarnowski legis al la ĉeestantoj jaran raporton, priskribante agadon de la Societo, kiu, en tre malfavoraj kondiĉoj, ne estis dezirinde fruktodona.

S-ro Adam Zakrzewski, membro de la Revizia Komisiono, komunikis, ke kasaj libroj de la Societo kun dokumentoj troviĝas en ordo, sed Revizia Komisiono tro malfrue ricevinte ilin, ankoraŭ ne povis plenumi sian taskon, kaj — ankoraŭ, ke ekspoziciaj kalkuloj, prezentitaj de s-ro A. B. Brzostowski, estas tre detalaj kaj precizaj.

La raporto estis akceptita de membroj.

Poste sekvis elekto de nova komitato. Preskaŭ unuvoĉe estis elektitaj:

Komitato: Prezidanto — s-ro *Antoni Grabowski*; vicprezidanto — s-ro *Jan Günther*; kasisto — D-ro *Ludwik Chybczyński*; sekretario — D-ro *Ignacy Dubrowicz*; bibliotekisto — s-ro *Zygmunt Greffkowicz*.

Anstataŭantoj: D-ro *Aleksander Nauman*, D-ro *Wilhelm Robin*, D-ro *J. Krenicki*.

Revizia Komisiono: s-ro *Adam Zakrzewski*, s-ro *Mieczysław Czerwiński*, s-ro *Feliks Lotto* kaj anst. s-ro *Wacław Woyde*.

S-ro Leo Belmont, kiu pro manko da tempo ekŝiĝis el la posteno de vicprezidanto, estis unuvoĉe elektita, kiel honora membro de la Societo.

Al la nova Komitato ni deziras plej bonan sukceson.

„Vi velu antaŭen kun kredo, fervor!..“

Esperanto en pola gazetaro. Favorajn pri Esperanto artikolojn donis.

Dzień, n-ro 53: „Pola Esperantisto“ (parolado de ĝia enhavo); n-ro 54: Letero de D-ro B. Dybowski („Kelkaj rimarkoj pri tio, kiel s-ro Erazm Majewski komprenas la lingvon kaj la celojn de la lingvo internacia“); n-ro 75: Venko de Esperanto en la „Excelsiora“ konkurso.

Rola, n-ro 12: „Katolikoj germanaj kaj Esperanto“ (reprezo el „Pola Esp.“).

Krytyka, en la Februara n-ro — prof. Baudouin de Courtenay rifuzas energie la atakojn de s-ro Appel.

Nasz Kraj Ilustrowany en n-ro 135 de 28 Januaro, skribas tre favoran artikolon pri Varsovia Esp. Ekspozicio, ilustrante ĝin per 4 fotografioj de Ekspozicio.

Wiek Nowy, tre populara Lvova ĉiutaga gazeto, enpresas jenan anoncon:

„Kiu alsendos sian adreson kaj 20 hal. poŝtmarkon al Teknika Grupo de Esperantistoj — ricevos senpage lernolibron de Esperanto“.

La anonco tre efikas, ĉar oni ĉiutage ricevas multe da leteroj. — Dissendata estas gramatika broŝuro de K. Rybczyński. — Tre bona propaganda maniero, naskiĝinta en Ameriko kaj sukcese ripetata de nia Lvova amiko s-ro Wl. Giercuszkiewicz.

Echa Wystawy Esperanckiej w Warszawie.

Ogólna suma składek na urządzenie Wystawy Esperanckiej w Warszawie i pokrycie jej deficytu oraz dochód ze sprzedaży biletów na zwiedzenie Wystawy — wynosi 474 rubli 18 kop.

Wszystkie zaś wydatki razem przedstawiają sumę 497 rubli 18 kop., czyli że nie pokryty jeszcze deficyt określić należy kwotą — 23 rubli równo.

Jak najszczegółowsze rachunki przychodu i rozchodu na urządzenie Wystawy oraz wszelkie dowody, jak kwity, frachty, listy, faktury, ogłoszenia itp. złożyłem w dniu 14 Marca br. na ręce zastępcy prezesa naszego Towarzystwa, p. Leo Belmonta, dla przedstawienia ich Komitetowi, o czym zawiadamiam niniejszem osoby interesowane.

Warszawa, 20 Marca 1911.

Aleksander Bolesław Brzostowski.

Lwów. La 19-an de Januaro de 1911 okazis la ĝenerala jarkunveno de nia Societo „Esperanto“. Prezidanto D-ro Skalkowski malfermis la kunvenon kaj raportis pri la agado de la Estraro kaj stato de la Societo dum la pasinta jaro. Kio concernas la eksteran vivadon de nia Klubo, ĝi partoprenis en la „Unua Tutalŝtria Esperantista Tago“ dum Pentekosto 1910 en Vien per siaj kvin delegitoj, nome: D-ro B. Skalkowski, H. Wierzchowski, D-ro S. Mikołajski, A. Adler kaj B. Herold. Kiel prezidanton oni elektis S-ron D-ron Skalkowski, kiel I-a vicprezidanto funkciis Prof. D-ro Lederer (Germano) el Praha, kiel II-a Ing. Kühnl (Bohemo) el Praha. Ĉiuj venis hejmen kun agrabla impresado de l' unua tutalŝtria esperanta Festotago.

Plue, kio concernas internan vivadon de nia Societo, la prezidanto rimarkis, ke post la translokiĝo, en la nunan vastan kaj preskaŭ luksan klubejon (Kasyno urzędnicze, Rynek 9), oni povas konstati malrapidan sed ĉiam konstantan progresadon de esperantista movado en Lwów. Oni aranĝis du publikajn kursojn en la reala lernejo, kondukita de D-ro Skalkowski kaj konstantajn kursojn en nia klubejo, kondukatajn de S-roj Wierzchowski kaj Gerstler. Preskaŭ ĉiumonate okazis amatoraj scenprezentadoj, pri kiuj zorgeme klopodis F-ino Hempel. Last propono de S-ro Krach, membro de l' Revizia Komisiono, oni unuvoĉe akceptis la raporton de la prezidanto, esprimante la plej grandan dankon kaj aprobacion al S-roj D-ro B. Skalkowski, juĝa senatano H. Wierzchowski kaj F-ino Hempel — pro iliaj penadoj.

Post la belega kaj impresiga parolado de D-ro Fels koncerne la nunan staton de Esperanto, oni elektis la Estraron, kies konsisto estas jena:

D-ro Bronisław Skalkowski (prezidanto), Hieronim Wierzchowski (vicprezidanto kaj kasisto), Artur Adler (sekretario), Benedykt Herold (bibliotekisto), Helena Hempel, D-ro Szczepan Mikołajski (redaktoro de „Voĉo de Kuracisto“), D-ro Izidor Fels, Hipolit Nowicki, Józef Gerstler. *La Revizia Komisiono:* Laurenty Pajor, Władysław Niżnik kaj Stanisław Szczyściłowicz.

Wuge.

Esperanta Ekspozicio en Lwów. Sub la protekto de Teknikista Grupo de Esperantistoj en Lwów grupiĝis *Akademia Komitato Ekspozicia en Lwów:*

Władysław Giercuszkiewicz kaj Jan T.

Lepszy, prezidanto kaj sekretario de Teknikista Grupode Esperantistoj, Benedikto Herold, Józef Gerstler, studentoj de l' Universitato, Edward Średniawa, studento de l' Veterinaria Akademio.

Tiu ekspozicio estas proponata dum Oktobro 1911. Ĝi estos unu el la ĉefaj prepariĝoj al la VIII Internacia Kongreso de Esperanto en Kraków en j. 1912. La Komitato enkondukos novajn nome: „migrantan ekspozicion“, kiu migros tra la pli grandaj urboj de Galicio, en kiuj samtempe la Komitato aranĝos propagandajn paroladojn.

La 15-an de Marto oni malfermas en Lwów kurson esp., kondukatan de s-ro Łazica en reala lernejo. Samtempe gvidas la kurson esper. ĉe politekniko s-ro Giercuszkiewicz.

Wuge.

Nowy Sącz. Fine ankaŭ nia societo pli kaj pli serioze stariĝas en vicoj de pacaj batalantoj.

Dank' al afableco de „Towarzystwo Szkoły Ludowej“ (Societo de lernejo popola) kaj al permeso de urba Magistrato nia klubo ricevis senpagan loĝejon en urbodomo.

22-an de Februaro oni aranĝis publikan kunvenon dum kiu sekretario de Klubo legis referaton pri lingvo internacia kaj poste oni preparolis programon de agado—nome kurson de la lingvo, aranĝon de ekspozicio esperantista, verbadon de novaj anoj kaj bibliotekon, al kiu beletan kaj imitindan komencon donis S-ro Giercuszkiewicz el Lwów.

La 8-an de Marto okazis unua leciono de la lingvo, gvidita de sekretario sub esper plena antaŭdiro, ĉar ĉeestis dekduo da aŭskultantoj.

La societo havas ĝis nun preskaŭ 20 anoj.

Tuta nia anaro estas plivivigita per jam ĝis nuna rezultato; kondiĉoj ja estas favoraj—nur homojn oni devas serĉi kaj varbi, ĝis la plej efika sukceso.

Antaŭen do kun espero kaj kuraĝo en koro!“

St. Pełsa,

sekretario de Klubo.

Vilno (Marto 1911). Se ni ekrigardos malantaŭen, ni faros ĝojigan konstaton, ke, malgraŭ multaj malfavoraj kondiĉoj, kiuj ĉirkaŭvolvas la esperantistan laboradon en nia urbo—nia ideo ĉiam pli kaj pli disvastiĝas. La Societo akiris ion, kio valoras pli multe, ol mono, t. e. novajn pionirojn. Ekzemple, dank' al unu el ili, s-ro Vladimiro Grigoroviĉ, nia Societo sukcesis ricevi senpagan loĝejon por

kursoj kaj kunvenoj en la lernejo de Fervoja klubo (strato Pohulanka 31).

La ĵus finiĝinta kurso de Esperanto estis vizitata de 27 lernantoj, nombro, kompare kun antaŭaj kursoj, sufiĉe malgranda; tio tamen ne malkuraĝigas nin kaj ni forte kredas, ke nova kurso, baldaŭ malfermata, arigos pli grandan nombron da kursanoj.

Ĉi-tiea rusa ĉiusemajna ĵurnalo „Literaturno-Teatralnyj Kurjer“ dediĉis por Esperanto specialan fakon, kiun redaktas la subskribinto; ankaŭ la ĉiutaga gazeto „Bjeloruskaja Ĵiznj“ presigas favorajn artikolojn pri Esperanto. Koncerne la polan gazetaron, ĝi ankoraŭ ĉiam aperigas pli aŭ malpli malsaĝajn artikolojn kaj artikoletojn pri la lingvo internacia.

Ankaŭ la nombro de U. E. A-anoj en tiu-ĉi jaro plimultiĝis, atinginte la kvanton de 26 per-

sonoj. Nun estas en Vilno konsulino por virinoj, fraŭlino Jozefino Jarmarker (strato Kalwaryjska 69—10).

Antaŭ kelkaj tagoj mortis nia honora membro, s-ro Jozefo Montwill. Mi ne parolos ĉi-tie multe pri li, ĉar lia persono estas sufiĉe konata en la tuta Polujo, mi diros nur, ke, kvankam li mem ne ellernis Esperanton, tamen li estis la unua subtenanto de la Societo. La enterigan procesion, okazintan kun eksterordinara soleno, ĉeestis inter aliaj ankaŭ la reprezentanto de Vilna Esperantista Societo, nome ĝia prezidanto.

En la plej trapasataj stratoj, Sankt-Georga kaj Trocka estas starigitaj, grandaj vitrinuoj kun diversaj esperantaj kaj propagandiloj.

Karol Niewęłowski.

Kronika powszechna.

Francja. *Coudé* (Nord). Lejtenant V. Manevy vyglosil konferencjon o Esperancie przed oficerami, podoficerami i zolnierzami swego bataljonu. W rezultacie — bardzo wlelu z nich z zapalem uczy sie Esperanta na kursach prowadzonych przez p. V. Manevy.

— Na kursy Esperanta w szkole Vieux Condé uczęszcza 45 uczniów.

— W żeńskiej szkole we Fresnes studjuje Esperanto 42 uczennice.

Sedan. Odbyła się w teatrze miejskim pod przewodnictwem prezydenta miasta konferencja o języku Esperanto; na kursy języka między innymi uczęszcza 40 żołnierzy.

Anglja *London.* Czytamy w „The Brit. Esperantist“, że w roku ubiegłym uczano Esperanta w 30-tu londyńskich szkołach technicznych.

Niemcy. *Berlin.* Na słupach ogłoszeniowych widnieją i zwracają powszechną uwagę wielkie propagacyjne afisze o Esperancie.

Potsdam. Powstał komitet, mający na celu wprowadzenie Esperanta do życia praktycznego. Ów komitet tworzą: członkowie urzędu miejskiego, członkowie Związku dla Popierania Przemysłu i Handlu i członkowie Towarzystwa Esperanckiego.

Frankfurt. Miejskowa czytelnia „Mo-

derne“ zaabonowała 50 pism esperanckich.

Węgry. *Budapeszt.* Magistrat urzędownie zezwolił p. A. Marich'owi, red. pisma „Verda Standardo“ — na wykłady Esperanta: w żeńskim gimnazjum, wyższej szkole handlowej, szkole realnej i w trzech szkołach żeńskich miejskich.

Włochy. *Genova.* W czasie od 25 do 28 maja odbędzie się tu kongres esperantystów włoskich.

Hiszpanja. *Barcelona.* Otwarto kursy języka Esperanto dla tramwajarzy.

Madryt. Przedstawiciele madryckich esperatystów: R. Ayza i J. Peregordo na audyencji u Ministra Oświaty złożyli petycję o wprowadzenie Esperanta do średnich i wyższych zakładów naukowych w Madrycie. Minister zapewnił delegatów, że jest przekonany o pożyteczności Esperanta i przyrzekł przychylnie rozpatrzyć projekt.

Pego. Powstało nowe Towarzystwo Esperanckie.

Belgja. *Antwerpja.* Minister Nauk i Sztuk ofiarował do dyspozycji VII-go Kongresu Esper. wielką salę i wszystkie pokoje parteru w Król. Atheneum.

— Poczytny dziennik „Het Aandelsblad“ zamieszcza sympatyczne artykuły o Esperancie.

— Komitet kongresowy układa budżet kosztów pobytu w Antwerpi podczas dni kongresowych.

— Nasz sympatyczny „samideano“ K. Rybczyński, studjujący nauki handlowe w Akademii Handlowej, prowadzi kurs Esperanta dla swoich kolegów-polaków.

Louvain. „Universitaire Catholique“, poczytne pismo studenckie, zamieszcza serię życzliwych artykułów o Esperancie.

Rosja. Woroneż. Esperanto jest wykładany w szkole kadetów.

Italja. Powstało nowe towarzystwo esperanckie.

Kursk. Na kursy Esperanta uczęszcza 70 osób.

Chiny. Esperanckie kursy funkcjonują w Szanchaju, Pekinie, Kantonie i Fu-Kie.

Japonja. Tokio. Dziennik „Printing-Journal“ zamieścił po esperancku ustawę Towarz. robotników - esperantystów.

Kuba. Havana. Na liście tematów dyskusyjnych podczas pierwszego Narodowego Kongresu Pedagogicznego zamieszczono temat: „Esperanto z punktu widzenia pedagogiki“.

— Założono „Club Esp.Universitario“.

Ameryka (Nord). Manchester, New Hampshire. Esperanto jest od 2 lat wykładany w Instytucie Sztuk i Nauk. Dyrekcja Instytutu daje uczniom bezpłatnie podręczniki.

Alfred, N. Y. — P. Lloyd R. Watson prowadzi kurs Esperanta dla profesorów i studentów miejscowego Uniwersytetu.

York, Pa. „York Dispatel“ drukuje lekcje esperanckie.

Pittsburgh, Pa. Dziennik „Pittsburgh Sun“ drukuje miesięczne resumé wszechświatowego ruchu esperantystów.

Vermout. Gubernator i wice-gub. pilnie uczą się Esperanta. — Kursy w wielu miastach.

Meksyk. Naukę Esperanta wprowadzono do Instytutu Ociemniałych.

Brazylja. W Izbie deputowanych — deput. Abochez wniósł propozycję wydania Brazylijskiej Lidze Esp. — subsydjum 10.000 fr. Propozycja spotkała jednomyślne uznanie wszystkich partji.

Australja. Sydney. Istnieje tu 6 tow. esperanckich, które gorliwie służą sprawie, propagując Esperanto i prowadząc kursy.

Fakty.

Esperanto w zastosowaniu. Instytut ortopedyczny w Göppingen-Augsbourg przyjął Esperanto do swojej korespondencji; również koresponduje w języku Esper. — Verkehrs-verein d' Augsbourg.

Kilka cyfr. W roku 1889 propagowały Esperanto 3 towarzystwa i 2 pisma; literatura posiadała 29 książek. W roku 1899 liczba towarzystw wzrosła do 32, pism — 3, książek — 123. W r. 1909 liczono: 1.452 towarzystw, 100 pism i 1.400 książek. Statystyka zaś roku 1910 wykazuje: 1.719 klubów i towarzystw w 61 krajach a liczba książek przeszła 2.000.

Na pewnych danych sądzimy, że w r. 1911 liczby te bardzo znacznie wzrosną.

8766 członków liczyło w końcu stycznia r. b. Francuskie Towarzystwo Propagandy Esperanta.

Nieocenione usługi oddaje Esperanto w mieście Brandon (Kanada). W mieście tym poważną część ludności sta-

nowią emigranci, należący do 32 narodowości. Język Esperanto jest tam urzędowym, powszechnym językiem i oddaje nieocenione usługi. Pastor Decoene po esperancku wznosi modły, słucha spowiedzi i miewa kazania.

Esperanto i tramwajarze. Instytucje społeczne (w Europie naturalnie) snać dobrze rozumieją potrzebę środka porozumiewawczego z cudzoziemcami, bo wprowadzają Esperanto wszędzie, gdzie cudzoziemcy, nie znający języka krajowego, nie mogliby sobie dać rady. Ostatnio w Rotterdamie Zarząd Tramwajów Elektrycznych inspirował powstanie klubu tramwajarzy - esperantystów. Klub ten liczy już 80 członków, którzy pilnie uczą się Esperanta, a po przejściu kursu otrzymują odpowiednie odznaki na uniformy.

Również otwarto kursa Esperanta dla tramwajarzy w Barcelonie.

En Esperantaj Societoj.

Internacia Societo de Esperantistoj-Juristoj.

Dum la II Universala Kongreso en Genevo estis fondita Internacia Societo de Esperantistoj-Juristoj, kiu celas: disvastigi Esperanton inter la juristoj, krei kaj konservi intersiajn anojn aferajn rilatojn, verki Esperantan juristan vortaron, eldoni artikolojn de internacia juroscienco k. t. p. Kiel membroj estas invitataj ne sole advokatoj (jurintaj kaj privataj), sed ankaŭ juĝistoj diversrangaj (ankaŭ la „kandidatoj“ de l'Juĝejo, studentoj de leĝoscienco kaj generale juristoj, t. e. personoj studentaj teorie aŭ praktike kiun ajn juron: kriminalan, civilan, eklezian, financon (ekz. la inspektoroj de l'Impostoj) k. t. p. La regularo kaj diversaj dokumentoj estas *senpage* riceveblaj ĉe B. Kotzin laŭ adreso: Moskva, Arbat, 9—39, B. I. Kocin.

Internacia Ligo de Poŝtistoj.

Tiu ĉi ligo fondiĝis la 22-an de Januaro en Dresden. Ĝi celas kunligi ĉiujn esperantistajn kolegojn de ĉiuj landoj, ĉar per speciala ligo de poŝtistoj la registaroj pli volonte donos al ni la permeson porti sur nia uniformo la esperantan signon. La „I. L. de P.“ eldonas de post Januaro specialan presitan gazeton kun titolo, „Poŝta Esperantisto“, en kiu ĝi intencas publikigi ĉion, kio interesas Esperanton kaj la poŝton. Precipe ni petas nin informi pri ĉiu speciala kurso por poŝtistoj kaj havigi al ni la nomojn kaj detalajn adresojn de ĉiuj poŝtistoj sciantaj Esperanton, por ke ni povu ilin gajni por nia ligo. Kolegoj de ĉiuj ŝtatoj aliĝu tuj nian ligon kaj postulu *senpage* nian regularon kaj provnumeron de nia ligorgano de S-ro Paul Schmidt, Dresden, Herbertstr. 23.

Bibliografio.

Poliglota Vade-Mecum de Internacia Farmacio.

Extracta ex diversis Pharmacopoeis cum Vocabulario ex 9 linguis. Per Esperanto verkita de *Célestin Rousseau*, prezidanto de „Syndicat général des Pharmaciens de France“. Kunlaborantoj: S-roj *Borson*, *Pétoile* kaj *Séree* (Franc.), *Ramon Bartomen* (Hisp.), *Grünfeld* (Rus.), *A. Haldin* (Sved.), *P. Hessler* (Germ.), *Laurent* (Franc.), *Law* (Angl.), *Levanzin* (It.), *De Skeel-Gjörting*, *Van Schoer* (Belg.-Hol.), *Villarroya* (Hisp.). — Paris 1911. Libraire Hachette et Cie. 1 vol. 288 paĝa, bindita. Prezo $\text{S } 3 = \text{Fr. } 7.50$

La firmo Hachette, kiu per sia esperanta eldona fako, tiel klare direktata de nia nelacigebla meritoplana samideano profesoro Bourlet, faris jam grandegajn servojn al la disvastigo de Esperanto kaj al la riĉigo de ĝia literaturo, ree agrable surprizis la esperantistaron per gravega scienca verko. Post tuta serio da verkoj pri terminaroj: matematika, anatomia, komerca, filozofia, muzika, marista, filatelie, teknologia kaj generale tek-

nika — la sama firmo prezentas al ni lukse eldonitan, grandformatan libron pri internacia Farmacio. Tiamaniere Esperanto, per longjara uzo elprovita en interparolado, korespondado kaj la bela literaturo, fariĝas ĉiam pli taŭga ankaŭ por la internacia scienco kaj teknikaj rilatoj.

La nuna naŭlingva „Vademecum“ (mankas en ĝi bedaŭrinde, kredeble ne pro kulpo de la eldonanto, la lingvo de la dudek-kelk-miliona pola nacio), fariĝos necesa komplemeto de ĉiu nacia Farmakopeo kaj faciligos la preparadon de medicinaj receptoj, alportitaj el fremdaj landoj. Ĝi ankaŭ grandege faciligos la taskon de la „Komisio por Internacia Farmacio“, ĉar ĝi estas farita per helpo de lertaj esperantistoj, samtempe kompetentaj en sia profesio diverslandaj eminentaj farmaciistoj. Ĉar la Ĥemio necesigas, pro ĝia vasteco, apartajn vortarojn, la „Vademecum“ traktas nur la fakon „Farmacio kaj drogoj de animala aŭ vegetaja deveno“.

Ni volonte konsentas kun la opinio de la aŭtoro, ke tiu ĉi libro, kvankam nome speciala, povos tamen eniĝi en la bibliotekon de ĉiu klera esperantisto, ĉar la plimulto el la

'armakologiaj vortoj estas ĉiutaga en la komuna lingvo. Priparoli la aranĝon de la riĉa enhavo, la diversajn tabelojn, vortarojn kaj des pli pritrakti kritike la 1120 specialajn vortojn superas la kadrojn de ĉi-tiu bibliografia artikoleto. Ni do atentigas nur ankoraŭ, ke oni povas doni la verkon en manojn de ne-esperantistoj, ĉar ĝi enhavas krom naŭ diverslingvaj vortaroj aldone ankaŭ gramatikon de Esperanto en lingvoj: angla, franca, germana, hispana, holanda, itala, rusa kaj sveda kune kun ekzercaretoj. A. G.

La Biblio.

Unua libro. Genezo. El la originalo tradukis D-ro L. L. Zamenhof. Paris 1911. Librairie Hachette et C-ie. Paĝ. 120. Prezo fr. 2.

Iu povus demandi, kial traduki en Esperanton la antikvan, duonfabelan, plenan de superstiĉaj legendoj historion de malgranda, malfeliĉa popolo, kiun ĝia nacia dio, la kruela kaj venĝema Jehova, elektis kvazaŭ nur tial, por ĝin turmenti tra jarcentoj, jetadi el unu terura mallibero en alian, kaj fine senhejmiĝi kaj disjeti en la tuta mondo.

Antaŭsentante eble tian demandon, la tradukinto en la antaŭparolo al sia verko prezentas al ni la kaŭzojn, pro kiuj, posedi la Biblion en esperanta traduko, estas por ni afero eksterordinare grava:

„Kian ajn vidpunkton ĉiu el ni aparte havas pri aferoj religiaj, neniu povas nei, ke el la tuta ĝisnuna literaturo de la homaro la plej grava verko sendube estas la Biblio.

Neniu libro estas tiel konata en la tuta civilizita mondo.

Neniu libro havas tiom multege da adorantoj.

Neniu libro havis en la historio de la homaro tiel grandegan signifon.

Por la plimulto de la nuntempaj kulturaj lingvoj la Biblio estis la ĉefa bazo, sur kiu la lingvoj literaturigis kaj disvolviĝis.

Ĉiu povas tre facile havi la tradukon de la Biblio en sia nacia lingvo kaj komparadi ĝin kun la traduko esperanta.“

Jen estas mallonge la ĉefaj kaŭzoj, pro kiuj nia Majstro, post publikigo de tiom da klasikaj tradukoj el la universala literaturo, alpaŝis al la traduko de la „Sankta Skribajo“ kaj speciale de la tuta „Malnova Testamento“, kies originalan lingvon li ankaŭ konas en sufiĉa grado

Liverinte al la esperantistaro en fidela kaj, belega traduko la librojn: „la Predikanto, la Psalmaro, la Sentencoj de Salomono“, hodiaŭ li alportas al ni donace la „Genezon“. Tuktoran dankon al vi, kara Majstro! La Eternulo donu al vi sanon kaj la fortojn, por ke vi plenumu ĝis fino vian grandegan verkon!

A. G.

Oficiala Jarlibro de Universala Esperanto-Asocio.

1911. Univ. Esperantia Librejo. Genève. Paĝoj 137. Prezo s 0,37.

La broŝuro prezentas tre imponan informilon pri la stato de nia bone konata U. E. A. por jaro 1911. Inter riĉa informa materialo estas aparte notindaj du geografiaj kartoj kun kvin kontinentoj, sur kiuj per nigraj punktoj estas markitaj la lokoj, kie troviĝas delegitoj kaj vicdelegitoj de U. E. A. La kartoj estas treege interesaj kaj povas servi kiel tre efika propagandilo inter skeptikuloj.

Pri Varsovia Esperanta Ekspozicio.

Krom jam cititaj en antaŭaj n-oj de „Pola Esperantisto“, institucioj kaj personoj, kiuj bonvolvis oferi por nia Ekspozicio aŭ monon aŭ diversajn ekspozitaĵojn — sendis ankoraŭ: s-ro *Wactaw Woyde* 2 rb. (por reguliĝi la deficiĉon), s-ro *Wincenty Litewka* el Olkusz 1 rb. (por la sama celo) kaj sekvantaj redakcioj, institucioj, personoj — diversajn ekspozitaĵojn: „*The British Esperanto-Association*“ el Londono, „*Cuba Esperantisto*“ el Habana, *Neufeld* kaj *Henius*, Verlag, el Berlino (grandvalora kolekto de esperantaj vortaroj de prof. Hecker), *Kovna*

Esperantista Societo (de s-ro A. N. Niedoŝivin), „*Prepara Oficejo de la Fondajo por Internacieco*“ (de s-roj P. H. Eijkman Arts et Paul Horix), *Societo Esperantista* el Kamienŝkoje (de s-ro Bron. Radzimirski), *Fischer* A. D-ro el Tiflis, *Hankiel Marie*, s-ino el Dresdeno, *Jantot E.* el Rouen, *Marlborough E. kaj Komp.* el Londono; ankaŭ s-roj: *Stern Emanuel* el Nowy Bydzow kaj *Wojnowski Eugeniusz* el Odessa.

Por ĉiuj tiuj donacoj Pola Esperantista Societo — plej kore dankas. A. B. Brz.

Revuo de la Gazetoj.

NOTO. En ĉi tiu fako ni regule citos ricevatajn interŝanĝe gazetojn en kromologia vicordo—laŭ tempo de ilia ricevo.

(12|II) **La Revuo** (Febr.) — Ni ĝojas, ke dank al Esperanto la tuta mondo legas en ĉi-tiu n-ro la belan kaj malĝojan versaĵon de Adam Mickiewicz: „Al patrino pola“ en lerta kaj bela traduko de D-ro Józef Skłodowski. La poeto en sento dolora konsilas al pola patrino:

Sendu infanon kavernon malpuran
Sur nuda tero, ĉe lumo avara,
Spiri aeron putran kaj teruran,
Kune loĝadi kun besto arbara.

Tie li lernos koleron bolantan
Subteren kaŝi, maskiĝi prudente,
Parolon lernos mallauĉe mordantan,
Vizaĝon lernos paciĝi serpente...

(17|II) **Rund um die Welt** (Febr.) — (18|II) **Verda Stelo** (Jan.) — (18|II) **Hungara Studento** (Febr.)

Curiosum:

La Sento.

Sen laca labor' Oni ĝis tiam
Naskanta vapor' Vivigos ĉiam (on,
Disvastigas l' aferon, Nian gloran, verdan stel-
Alportos ĝi someron. Homo venos sur teron.
k. t. p.

Estas mirinde, ke la redakcio senkritike presigas tute sensencajn versaĵojn de Aphanax kaj permesas al li kripligi nian belan lingvon. La aŭtoro antaŭe studu regulojn de Esperanto kaj poste... neniam skribu versaĵojn! — (20|II) **La Simbolo** (Febr.) — Ĝi estas eble la plej bela, bonlingva literatura esperanta revuo! — (20|II) **La Holanda Pioniro** (Febr.) — (22|II) **Voĉo de Kuracloj** (Marto). — (22|II) **Graklingva Esperantisto** (Nov.—Dec.) — Ni legas, ke 23 ĝeneraliistoj jam komencis regule instrui Esperanton en lernejoj de Samos. — (22|II) **Svlea Espero** (Febr.—Marto). — (22|II) **Juneco** (Februaro). — (22|II) **Le Phare Sténographique** (Febr.). — (22|II) **Germana Esperanto-Gazeto** (N° 7 — Februaro). — Bona, plejparte literatura enhavo. — (24|II) **Tutmonda Espero** (Februaro). — Artikolo kun ilustraĵoj pri antikvaj monumentoj de Barcelono. — (24|II) **Kataluna Esperantisto** (Jan.). — (24|II) **La Esperantisto** (Jan.). — La enhavo estas interesa. La gazeto enhavas fakojn (kvazaŭ apartaj revuetoj): „La kolektanta Esperantisto“, „Poŝta Esperantisto“, „Polica Esperantisto“. — Domaĝe, ke la redakcio estas tute senzorga riante al pureco de nia lingvo kaj ofte uzas

netolereblajn vortojn kaj parolturnojn. — (25|II) **Le Monde Espérantiste** (Februaro). — En frunta artikolo „Pri lingva Unueco“ (france) ni kun mi ro legis, ke nia revuo „Pola Esp.“ estas inspirata de nia Majstro kaj redaktata de lia frato... — Kia malprecizo! — Bonega artikolo „Malĝoigaj konstatoj“ kontraŭ „reformistoj“ kaj subfosantoj de nia Fundamento. — (26|II) **Esperanto** (20 Februaro). — Interesplena, kiel ĉiam. — (26|II) **Germana Esperanto-Gazeto** (N° 8 — Februaro). — (26|II) **Lingvo Internacia** (Febr.). — Kritika artikolo pri la vortaro de s-ro Grosjean-Maupin. — (26|II) **Nederlanda Katoliko** (Jan.—Febr.). — (26|II) **Belga Esperantisto** (Jan.). — (1|III) **Juna Esperantisto** (Febr.). — Fragmento el „La Tria“ de H. Sienkiewicz, trad. de A. Grabowski. — (1|III) **Eŝo Esperantista** (Febr.). (1|III) **La Verda Standardo** (Febr.). — (1|III) **Sarta Stelo** (Febr.). — (1|III) **Esperanto-Folket** (Febr.). — Enhavo en sveda lingvo. — (3|III) **Kolumbia Stelo** (Dec.). — (6|III) **Laborista Esperantisto** (Februaro). — (6|III) **Internacia Socia Revuo** (Marto). — Laboristaj kaj socialistaj aferoj. — (6|III) **Amerika Esperantisto** (Febr.). — Bonega artikolo „La utileco de Esperanto por la komerco“. — (6|III) **Mitteilungen** (Marto) — (6|III) **Gazeto Hispana** (Febr.). — (6|III) **Tra la Filatelio**. — Ni petas la redakcion korekti adreson de „Pola Esperantisto“, erare presatan sur kovrilo de „Tra la Fil.“ — (7|III) **La Revuo** (Marto). — „Ne ludetu kun la Amo“, komedio de Alfred de Musset. — Polemikaj leteroj koncerne la vortaron de s-ro E. Grosjean-Maupin. — (8|III) **Germana Esperanto-Gazeto** (4 Marto). — Artikolo pri uzado de „si“ kaj „sia“, „igi“ kaj „iĝi“. — Daŭrigo de famaj „Legendoj“ de Andrzej Niemojewski en trad. de Br. Kuhl. — (8|III) **Espero Katolika** (Jan.). — Artikolo „La Rusa Ordodoksio kontraŭ la Pola Katolikaro“, religia persekutado en Ĉetma landregiono. — (9|III) **Rund um die Welt** (Marto). — (9|III) **Oficiala Gazeto Esperantista** (Febr.). — Komunikado de D-ro L. L. Zamenhof „Pri mia rilato al firmo Hachette“. — Vere konindaj gramatikaj notoj pri uzado de la prepozicio „da“. — (9|III) **Internacia Stenografia Gazeto** (Gabelsberger) (Marto). — 3-an de aŭgusto okazos en Kopenhago — V-a In-

ternacia Stenografia Kongreso (sist. Gabelsberger). — ○ — (10|III) **Esperanto** (5 Marto):

„Estas ne dubeble, ke tromulteco de gazetoj malutilas al la legado de libroj. Gazeto estas pli malkara, pli diversa, pli supraj; oni ĝin abonas, ĝin do regule ricevas: ĝi sin trudas al vi. Libron oni devas aĉeti, kaj malmultaj aĉetas..., eĉ se ili povas. Tio ne estas helpo por Esperanto“.

(10|III) **Kaukaza Esperantisto** (Febr.) — duonmonate; esperante, ruse kaj kartvele; por propagando kaj literaturo; red. *Tifliso*, Presejo „Esperanto“, Hajk Ter-Astvacatranj.; abonprezo ₯ 1.59. — ○ — (10|III) **La Dek-Sepa** (Marto). — ○ — (10|III) **La Movado** (Marto). — ○ — (10|III) **Riga Stelo** (Dec.), monata revuo dediĉita al la praktika uzado de lingvo internacia Esperanto; esperante kaj ruse; red. Ŝmurlo, *Rigo*, Krebsstr. № 11; abonprezo ₯ 1,50 por 10 n-roj, kun aldono „Esperanta Biblioteko Internacia“ — ₯ 2,50. — Tre bonzorge estas redaktata ĉi-tiu interesa gazeto. En literatura fako ni trovas novelon de Leo Belmont „La radioj de Roentgen“ en trad. de Kabe. — Bonan sukceson! — ○ — (13|III) **The British Esperantist** (Marto). Grandega angla kroniko informas nin pri rapida progreso de nia afero en Anglujo. Preskaŭ en ĉiu urbo — societoj aŭ kursoj. — ○ — (13|III) **La Spritulo** (Marto) — ○ — (14|III) **La Ondo de Esperanto** (Februaro). — ○ — (14|III) **Germana Esperanto-Gazeto** (12 Marto). — ○ — (16|III) **Universo** (VI kajero) Enhavas belegan portreton de nia kara Majstro kun eksterordinare interesa biografio, verkita de D-ro Leono Zamenhof, frato. Ni ne supozis, ke tiel malfacila, tiel dorna estis la vojo de nia Majstro — tiu-ĉi vojo, kiu kondukis lin al esperita, hela hodiaŭo. — Vere kortuŝantaj paĝoj, kiujn devas koni ĉiu esperantisto, por el tie ĉerpi fortojn kaj energiojn al laboro por fina venko! En la sama n-ro — nia historiisto de Esperanto s-ro Adam Zakrzewski eldonis interesajn „Historiaj detaloj“. Ilaŭ kiuj la unua esperanta provajo (esperanta lernolibro) aperis en Varsovio en julio de 1887 jaro, sub pseudonimo D-ro Esperanto. — Plue ni trovas tre simpatian recenzon de ori-

ginalaj poezioj „Unuaj agordoj“, verkitaj de s-roj Eska (St. Karolczyk) kaj W. Elski (St. Braun). — Iodzaj samideanoj — kun portretoj de junaj talentaj, originalaj esperantaj poetoj. — ○ — (16|III) **Libera Penso** (Nov.). Kvarpaĝa buleteno, organo de Int. Soc. Esp. de Liberpensuloj; red. R. Deshays, *Sens*, France; jara kotizo ₯ 1,00. — ○ — (16|III) **Helpa Lingvo** (Febr.). Monata organo por propagando de Esperanto; hispane kaj esperante; red. Colon 88. *Cordoba*, Argent. Republiko; abonprezo ₯ 1,00. — Propagandaj artikoloj kaj kurso de Esperanto. — Al nova propagandilo — bonan sukceson! — ○ — (16|III) **Nova Sento** (Marto). — ○ — (16|III) **Tutmonda Espero** (Marto). — ○ — (16|III) **Bulletin Officiel** (Marto) — ○ — (16|III) **Kolombia Stelo** (Jan.). — ○ — (16|III) **Nederlanda Katoliko** (Marto). — ○ — (16|III) **Paris-Esperanto** (Marto). — ○ — (17|III) **Le Phare Sténographique** (Marto). — ○ — (17|III) **Danubo** (Februaro). Unuagrada literatura parto. En artikolo „Kio estas farota“ D-ro A. Fiŝer skribas:

„Plua kondiĉo de sukceso estas kuncentriĝo de ĉiuj fortoj, spiritaj kaj materialaj. Ĉi-tiu principo estas tiom evidente nedisputebla, ke insisti pri ĝi ŝajnus tute superflua. Tamen la ĉiutaga realeco pravas, ke multaj fervoraj kaj sindonemaj Esperantistoj ofte ĝin forgesas. Aperado kaj efemera ekzistado de multaj iniciataĵoj — novaj gazetoj, multaj reciproke sin ripetantaj lernolibroj, diversaj fakaj asocioj k. c. — per sia ne sufiĉe firme bazita konkurado nur malfortigas la komunan agadon, kaj kompromitas ĝiajn rezultatojn. Antaŭ ol entrepreni ion ajn novan, iniciatantoj nepre devas tre serioze pritrakti la demandon, ĉu la entrepreno estas vere necesa, ĉu ĝi estas plenumonta taskon sufiĉe gravan kaj tute ne-realigeblan per jam ekzistantaj similaj rimedoj. En naŭ okazoj el dek la respondo certe estos nea... Simpla *utileco* de iu ajn iniciataĵo ne sufiĉas, — ĝin povas pravigi nur urĝa *neceseco*“.

(18|III) **La Simbolo** (Marto). — ○ — (18|III) **Časopis Českých Esperantistů** (Jan. k. Febr.). El tre vasta kroniko ni ekscias pri enviinda movado de nia afero en Bohemujo. La kroniko citas 44 urbojn aŭ urbetojn, kien trapenctris Esperanto. Gratulinde!

Ni petas ĉiujn esperantajn Redakciojn sendi al ni interŝanĝe po 2 ekz. de iliaj gazetoj. — „Polan Esperantiston“ ni sendos al ĉiuj esperantaj gazetoj senescepte.

En 1911 jaro „POLA ESPERANTISTO“ elirados regulare ĉiumonate en lora pligrandigita amplekso. La programo estas plivaestigita kaj plidiversigita. JARA ABONPAGO: aŭrankite rb. 2.50 = ₯ 2.85; sen aldono „LITERATURA JARLIBRO“ — rb. 2.00 = ₯ 2.10.

Adreso: WARSZAWA, la Redakcio — Str. Krucza 47a, la Administracio — Hoża 20

Konkursoj kaj problemoj.

Enigmo.

(Solvo — rekompenkota.)

Mi — sklavo mizera kaj potenca reĝo,
Pli nigra ol fulgo — pli blanka ol neĝo,
Mi — cirklo kaj kvadrato,
Sablero kaj Ararato...

Mi estas uragano — milda zefireto,
Simila al barelo kaj okul-hareto,
Frosta kiel glacio — fajra kiel flamo,
Senmova kiel ostro, vigla kiel ĉamo,
Mi apatio kaj ama pasio,
Indiferenteco kaj envio

Mi estas riĉa Krezo — Hiobo mizerulo,
Infano kaj maljunulo,
Honestaj kaj friponoj,
Anĝelo kaj demono...

Mi ekzistas nenie,
Sed ĉeestas ĉie...

Je mi abundas naturo, de mi plena homo,
Do kia, vi divenu, estas mia nomo?

Trad. Józef Chankowski.

Inter ĝuste solvintoj — ni lotumos,
kiel rekompenco, du vortarojn: pole-
esperantan de Antoni Grabowski kaj
esperante-polan de St. Czarnowski.

Solvon — ni petas alsendi antaŭ 20
de Aprilo.

Konkursaj jugo.

(Pri la moto)

Publikigita en niaj 1-2 n-roj „Konkurso
pri la moto“, videble ne trovis aprobon
de nia legantaro, ĉar ĝis nun ni ricevis
nur 22 respondojn:

N° 3-a: Ĉiu en sia agi sfero

Laŭ inspiro Dia;

Mem kronos venke sin afero:

En Ago — venko nia!

ricevis 8 voĉojn; N^o.N° 4, 6, 7, 8, 10

kaj 12 — po du voĉoj, kaj fine — N^o.N^o
5 k. 11 — po 1 voĉo.

Kiel ni vidas, estas elektita 8-voĉe
moto N° 3-a, alsendita al ni de s-ro
V. R. O.

Konsentante kun opinio de D-ro K.
Bein (Kabe):

„Prava estas moto tria,
Ke: En ago — venko nia“.

ni elektis kiel moto — frazon:

En Ago — venko nia.

Solvo de la enigmo.

ORO.

Ĝustajn solvojn de la enigmo alsendis:
sroj B. Mirski el Łódź (versaje), Ka-
miński el Kolomeo (versaje), J. C. (vers-
aje), s-inoj M. Róż. el Piotrków, Wanda
Brandt el Radom kaj fine solvis enigmon
s-ro *Ela Te Car* el Varsovio en sekv-
anta versajo:

Al ORO.

...Kaj kvankam vi portas en ĉiu moment'
La ĝuon de l' vivo kaj ĝojon —
Pereu, malbena, pro homa turment'
De vi ricevata mil fojon!

Vi povus eĉ esti sanktaj, por homar',
Se via destin' estus ĝusta
Kaj ŝanĝus sanktulon ĉe via altar':
Malsaĝan — per saĝa kaj justa...

Do kvankam vi portas en ĉiu moment'
La ĝuon de l' vivo kaj ĝojon —
Pereu, malbena, pro homa turment'
De vi ricevata mil fojon!

La versajon ni opinias plej bona kaj
aljuĝas premion al ĝia aŭtoro.

La duan rekompenco — poŝtkartoj —
ricevas s-ino M. Róż. el Piotrków.

Angulo humoraja.

Pedagogo.

Kvarjara Jaĉjo: Mi volas martelon.

La Patrino: Ne, Jaĉjo, vi ne povas ludi per martelo.

La patro (profesoro): Sed amata edzino, vi ne agas laŭ konvena metodo de edukado. Anstataŭ...

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La patro: Anstataŭ malafable rifuzi al deziro de infano, vi devus per malseveraj persfadoj reteni ĝin de tio. Neniam oni devas...

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La patro: Neniam oni devas per brutala rifuzo vekti en juna animo spitemon. Per bon...

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La patro: Per boneco kaj amo oni povas facile turni ĝiajn pensojn sur alian objekton.

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La patro: Venu al mi, fileto. Ĉu ci vidas ĉi-tiun belan bildon...

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La patro: Restu ĉe mi. Mi desegnos al ci ĉevalon kaj elefanton kun tia granda, granda rostro.

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La patrino: Mi ne pensas, ke via metodo...

La patro: Nenia metodo povas efiki tuje. Cetere ne forgesu, ke Vi...

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La Patro: ...ke Vi, kontentigante ĉiujn ĝiajn kapricojn...

La Patrino: Tio estas jam tro. Mi petas Vin, mi neniam...

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La patro: Ĉu mia amata infano ne scias, ke per martelo ĝi povas ekkontuzi fingretojn kaj rompi...

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La patro: Ci, Jaĉjo, per martelo povas dispecigi spegulon je malgrandaj pecetoj kaj poste ci ne povus vidi cin en ĝi. Ĝentilaj infanoj.

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La patro: Ĝentilaj infan...

Jaĉjo: Mi volas martelon!

La patro: ...ekkoleriĝas, kuŝigas Jaĉjon sur genuojn kaj forte manbatas lin: „Nun ci havos bonan instruon...”

Jaĉjo: Hu... hu... mi volas... martelon!

La patro: Edzino, forprenu ĉi-tiun bubon kaj forportu ĝin en liton.

Jaĉjo: Hu... hu... mi volas martelon!

La patro: La diablo, ci ankoraŭ ne silentas? Jen havu, prenu la malbenitan martelon kaj fermu enfine la bekon!

(Trad. el pola gazeto: „Nowiny“)

Respondoj de la redakcio.

Al s-ro R. Kamiński en Kołomyja. Ni dankas!

Al s-ro Ichnatowicz en Płock. Vian leteron ni transdonis al distrikta delegito de U. E. A. Jara membra kotizo de U. E. A. egalas ne 38, sed 50 kop.

Al societo „Lumo“ en Kalisz. Ni dankas alsendon de la listo.

Al f-ino Helena Hempel. Ni dankas kaj petas ankoraŭ ion.

Al s-ro Zakrz. Korespondanta karto? Bonvolu klarigi.

Al s-ro St. Szabuniewicz, Moskvo. Ni dankas — eĉ vian bonan intencon.

Al s-ro St. Niewęglowski, Wilno. Dankon! Represo de artikoloj ne nur permesata, sed dezirinda.

Al s-ro D-ro J. Fels en Lwów. Koran dankon por via letero. Kroniko — en Maja n-ro.

Al unu el legantoj. Artikolo pri respond-kuponoj estis presita en n-ro 2-3 de nia gazeto de 1909 jaro.

Al s-ro „Esperantistemo“. Kun via propono, kvankam ĝi estas nek originala, nek nova, turnu sin al „Centra Oficejo“. Ni laboras en „sia sfero“, havante difinitaj celoj.

Al s-ro Fr. St. en Leipzig. Ni neniam presas recenzojn diktitajn de aŭtoroj aŭ eldonantoj, sed nur recenzas laŭ propra opinio. Vian ĵurnalon ni regule ricevas, sendante al vi reciproke du ekzemplerojn. Kial vi ilin ne ricevas — ni ne scias. L' anonco pri via gazeto estas presita en 11-12 n-ro de „P. E.“ p. j.